

УДК 81-3+81'1'3]:373.091.3

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-1-43>**Ольга ЖУЛАВСЬКА,***orcid.org/0000-0002-3132-6877**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
Сумського державного університету
(Суми, Україна) o.gulawskay@gf.sumdu.edu.ua***Аліна САВЧУК,***orcid.org/0009-0006-6367-0409**студентка IV курсу факультету іноземні мови та соціальних культур
Сумського державного університету
(Суми, Україна) albenzo000@gmail.com***Єлизавета СТРЕЛЬНИКОВА,***orcid.org/0009-0002-3851-8078**студентка IV курсу факультету іноземні мови та соціальних культур
Сумського державного університету
(Суми, Україна) strelnikovaes26@gmail.com*

КАЗКИ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ПРОДУКТИВНИХ ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ

У статті пропонується вивчити можливості використання казок у процесі навчання продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Основною метою дослідження є виявлення ефективних підходів до використання казок для розвитку комунікативних навичок, зокрема мовлення, лексики та граматики. Методика дослідження включає літературний огляд, аналіз педагогічних підходів та проведення експериментальних занять з вивчення казок. У попередніх дослідженнях вже виявлено, що казки мають потенціал для стимулювання інтересу до мови та активного залучення учнів до процесу навчання. Вони сприяють розвитку уяви, творчого мислення та емоційної сфери учнів. Однак, ще потрібно детальніше вивчити, як саме казки можуть бути використані для покращення мовних навичок. Проведений аналіз педагогічних методик та експериментальних занять підтверджує, що використання казок має позитивний вплив на навчання продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Через інтерактивність казок, учні активно використовують мову для розповідей, обговорень та творчих завдань. Це сприяє покращенню їхньої мовної впевненості, розширенню лексичного запасу та вдосконаленню граматичних структур. Отримані результати дослідження свідчать про важливість включення казок до навчального процесу для досягнення кращих результатів у навчанні мовленнєвих навичок. Рекомендується розробити спеціальні методичні матеріали та плани уроків, які базуються на використанні казок як основного засобу навчання. Враховуючи цей підхід, вчителі можуть забезпечити мотивацію учнів, активну участь та покращення їхніх мовних навичок. В цілому, дослідження демонструє, що використання казок є ефективним інструментом для навчання продуктивних видів мовлення. Подальші дослідження можуть зосередитися на розробці конкретних стратегій використання казок у навчальному процесі та їхньому впливі на різні групи учнів з різними рівнями мовної підготовки.

Ключові слова: *говоріння, писання, казки, мовлення, мовні навички, методи навчання, креативні завдання, педагогічні підходи.*

Olha ZHULAVSKA,*orcid.org/0000-0002-3132-6877**Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Germanic Philology
Sumy State University
(Sumy, Ukraine) o.gulawskay@gf.sumdu.edu.ua***Alina SAVCHUK,***orcid.org/0009-0006-6367-0409**4th year student of the Faculty of Foreign Languages and Social Cultures
Sumy State University
(Sumy, Ukraine) albenzo000@gmail.com*

Yelyzaveta STRELNIKOVA,

orcid.org/0009-0002-3851-8078

4th year student of the Faculty of Foreign Languages and Social Cultures

Sumy State University

(Sumy, Ukraine) strelnikovaes26@gmail.com

FAIRY TALES AS MEANS OF TEACHING PRODUCTIVE TYPES OF SPEECH ACTIVITY AT THE PRIMARY LEVEL

In this article we propose to explore the possibilities of using fairy tales in the process of teaching productive speech activities. This study aims to identify effective approaches to the use of fairy tales for the communication skills development, in particular, speech, vocabulary and grammar. The research methodology includes a literature review, pedagogical approaches analysis, and experimental lessons on studying fairy tales. Previous researches have already shown that fairy tales have the potential to stimulate interest in the language and actively engage students in the learning process. They contribute to the development of students' imagination, creative thinking and emotional sphere. However, there is still a need to study how fairy tales can be used to improve productive language activities. The pedagogical methods and experimental lessons analysis confirms the positive impact of fairy tales on teaching productive speech activities. Due to the interactivity of fairy tales, students actively use the language for storytelling, discussion and creative tasks. This helps to improve their language confidence, vocabulary and grammatical structures. The findings of the study demonstrate the importance of including fairy tales in the learning process to achieve better results in teaching language skills. It is recommended to develop special methodological materials and lesson plans based on the use of fairy tales as the main teaching tool. Taking this approach into account, teachers can ensure that students are motivated, actively participate and improve their language skills. In general, the study demonstrates that the use of fairy tales is an effective tool for teaching productive speech activities. Further research could focus on developing specific strategies for using fairy tales in the classroom and their impact on different groups of learners with different language proficiency levels.

Key words: *speaking, writing, fairy tales, speech, language skills, teaching methods, creative tasks, pedagogical approaches.*

Постановка проблеми. Традиційні методи навчання не завжди забезпечують ефективний розвиток цих навичок, тому потрібно шукати нові підходи до навчання мовленнєвої діяльності. Одним з потенційно ефективних засобів є використання казок. Проблема полягає у недостатньому розвитку продуктивних видів мовлення учнів на початковому етапі. Учні можуть зустрічати труднощі в усному та писемному мовленні, що впливає на їх загальний мовленнєвий розвиток. Тому виникає потреба в нових підходах до навчання, які б сприяли активному розвитку продуктивних мовленнєвих навичок.

Аналіз досліджень. Завдання для навчання продуктивних видів мовленнєвої діяльності є важливим напрямком досліджень у сучасній лінгвістиці. Багато вчених, серед яких Н. Булгакова, Л. І. Герасименко, В. Іванішина, Н. Іванова, І. М. Кобзарьова, О. І. Крупник, Н. М. Мельничук, Л. П. Харченко займалися дослідженням цієї теми. Вони вивчали різні аспекти системи завдань, спрямованих на покращення продуктивних видів мовленнєвої діяльності, такі як усне та писемне мовлення. Серед іноземних вчених, які також внесли вагомий вклад у цю область, можна відзначити Д. Ларсен-Фріман, С. Торнбург, Р. Хілцер, К. Херрера, та інших. Результати їхніх досліджень можуть бути корисними при розробці ефективних методик навчання мовлен-

нєвій діяльності та покращення комунікативних навичок студентів. Наша робота також присвячена аналізу завдань для учнів початкової школи, щоб активізувати їхню мовну діяльність на уроці іноземної мови, що й зумовлює її актуальність.

Мета статті – вивчення та аналіз використання казок, зокрема “Goldilocks and Three Bears”, як ефективного засобу навчання продуктивних видів мовлення на початковому етапі. Головним завданням дослідження є визначення можливостей, принципів та методів використання казок у навчальному процесі для розвитку мовленнєвих навичок учнів.

Виклад основного матеріалу. Згідно з визначенням Матковської Н. мовленнєва діяльність – це активний і цілеспрямований процес прийому та передачі в різних ситуаціях спілкування за допомогою мовних засобів. (Матковська, 2019: 114). Мовленнєва діяльність реалізується у таких видах, як говоріння, слухання, письмо та читання.

Продуктивні види мовленнєвої діяльності – це способи створення мовленнєвих висловлювань, використовуючи власні мовні знання та навички. Метою цих видів мовленнєвої діяльності є висловлення особистих думок, ідей, переконань, вражень, почуттів та інформації. До продуктивних видів мовленнєвої діяльності входить писемне та усне мовлення (Grabe, Kaplan, 2014: 79).

Писемне мовлення передбачає використання мовленнєвих засобів для створення текстів на папері або в електронному форматі. Його особливості полягають у вмінні користуватися граматиною та правописом, дотримуватися структурних норм та правил логіки, уміти добирати потрібні слова та вислови для передачі певного змісту, а також у вмінні створювати різні види текстів залежно від мети та аудиторії

Усне мовлення полягає в мовленні з використанням голосу та міміки перед аудиторією. Вимоги до усного мовлення включають належну артикуляцію, граматичну коректність, логічність та послідовність мовлення, а також уміти вільно висловлюватися перед групою людей (Потапенко, Тезнікова, 2017: 33).

Продуктивні види мають такі «складні» параметри, які стосуються практики навчання іноземної мови: необхідність забезпечення предмета мовленнєвої діяльності, тобто об'єкта; необхідність формування в учнів програми смислового розгортання висловлювання від загального до окремого; навчання засобам вираження думки, адекватним для кожної ситуації спілкування; необхідність навчання внутрішньому, зовнішньому (усному та письмовому) способам формування та формулювання цієї думки (Grabe, Kaplan, 2014: 80).

В. Іванишина зазначає, що у рецептивних видах діяльності продукт – це висновок, тоді як у продуктивних видах мовленнєвої діяльності, як то говоріння і письмо, виступає висловлювання, текст (Іванишина, 2013: 121), які за своєю суттю, структурою, змістом і сукупністю всіх лексичних, граматичних та ін. характеристик набагато складніші за висновки. Також авторка відзначає результат, як важливий елемент предметного змісту мовленнєвої діяльності.

Увагу дітей важко повернути текстовими завданнями, краще проводити заняття в ігровій, ненав'язливій формі. Тут педагог може використовувати казку як засіб навчання іноземної мови. Казки є потужним інструментом для навчання англійської мови, оскільки вони не тільки цікаві та захоплюючі для учнів, але й містять в собі багато педагогічних принципів, які допомагають ефективно використовувати їх для навчання (Чорна, 2019: 90). Звернення педагогів до народної культури нині – це культуро-відповідний процес відродження моральності, розуміння якої, на думку вчених, має починатися з дитячого віку.

Перелік методів, які можна використовувати на уроці англійської мови з використанням казок:

1) Обговорення казки: питання про сюжет, героїв та дії, що надасть змогу учням розвинути

навички мовлення та зрозуміти глибше смисл казки.

2) Рольова гра: відтворення дій героїв у формі гри для розвитку навичок мовлення та творчості

3) Створення казки: вчителі задають напрямок для створення чогось нового.

4) Театралізоване читання: читання казки у формі виступу для розвитку навчок мовлення та виступу.

5) Казки можуть бути використані для вивчення та вдосконалення граматичних структур під час написання власних оповідань, що сприяє їхньому розумінню та правильному застосуванню граматики (Казачінер, 2007: 58).

Виділяють кілька принципів відбору казкового тексту до роботи з ним під час уроку у початковій школі:

1) тематичне наповнення;

2) відповідний рівень складності;

3) проста назва казки, на додаток, з коментарями вчителя;

4) у тексті має бути безліч повторень деяких мовних комбінацій;

5) зміст казкового тексту має бути цікавим та лінійним;

6) бажано наявність ілюстрацій (Гордіук, 2000: 78).

У нашій роботі ми досліджуємо ефективність використання завдань, побудованих на казках, у навчанні продуктивних видів мовленнєвої діяльності англійською мовою в початковій школі. Використання казок як основи завдань надає можливість створити захопливий та цікавий контекст, що сприяє активному залученню учнів до письмової діяльності (Лінінська, 2015: 11). Такий підхід допомагає стимулювати творчий розвиток учнів, розширювати їхні лексичні навички, вдосконалювати граматику та орфографію, а також навички структурування тексту та використання пунктуації.

З метою інтенсифікації навчального процесу, підвищення рівня навчання продуктивних видів мовленнєвої діяльності необхідно звертатися до різних вправ, які мають емоційний вплив на дітей під час заняття, викликають та підтримують їх інтерес до навчання (Гаєва, 2016: 44–46). Як приклад такої роботи пропонуємо завдання, розроблені для учнів 4-х класів за казкою «Золотоволоска та Три Ведмеді» (“Goldilocks and Three Bears”).

Метою навчання говорінню на уроці іноземної мови є формування таких мовних навичок, які б учень міг використовувати у ненавчальній мовній практиці лише на рівні загальноприйнятого побутового спілкування (Потапенко, Тезнікова,

Рис. 1

2017: 40). Для виконання даної мети ми використали наступні завдання:

«Тепер давайте з вами пригадаємо, що відбувалося у казці... Подивіться на екран. Перед вами малюнки (рис. 1). Ваше завдання переказати головні події в казці за допомогою поданих малюнків».

Використання малюнків як опори для переказу казки є ефективним методом, що сприяє поліпшенню навичок переказу та мовлення учнів. Малюнки допомагають візуалізувати сюжет казки і створюють опору для учнів під час переказу (Toluboboeva, 2022: 15). Вони спонукають учнів звертати увагу на деталі і послідовність подій, розвивають їхню здатність до структурування мовлення і використання відповідних мовних виразів. Результатом використання малюнків є покращення якісного та граматичного аспектів переказу, а також збільшення мовної впевненості учнів.

Далі ми пропонуємо вправу “Shadowing”, яка допомагає покращити вимову та розуміння мови. Вчитель вмикає учням казку про Золотоволоску та Три Ведмеді. Останні повинні уважно слухати та героїв та пробувати вимовляти слова разом з ним. Краще почати з меншого об'єму тексту, поступово збільшуючи його, щоб учні мали можливість підлаштуватися.

Під час вправи “Shadowing”, учні спостерігають за героями і намагаються виконати ті самі рухи губ та акцентуацію, щоб добитися максимально точної вимови.

Учні можуть використовувати свою уяву, уявляючи себе у ролі Золотоволоски, яка зайшла до будинку Ведмедів. Вони можуть спостерігати за вчинками та рухами головного героя і намагатися відтворити їх. Це не тільки поліпшує їхні навички вимови, але й розвиває їхню фантазію та емоційну виразність.

Інтерактивні вправи стали популярними через свою ефективність у навчанні. Вони надають можливість активно залучати дітей до процесу навчання, підвищують мотивацію і зацікавленість. Ці вправи сприяють розвитку критичного мислення, розширенню словникового запасу, вдосконаленню мовлення та комунікативних навичок. Крім того, вони дозволяють індивідуалізувати навчання, а також розвивати сприйняття у дітей.

Для нашого дослідження ми підготували відео та завдання для розвитку продуктивних видів мовленнєвої діяльності на таких сучасних інтерактивних платформах, як *islcollective* та *liveworksheets*. Знайти їх можна за наступними посиланнями: <https://en.islcollective.com/english-esl-video-lessons/grammar-practice/general-grammar-practice/other-topic-mixed-topics/goldilocks-and-the-three-bears/820926> та <https://www.liveworksheets.com/hn3444168du>

Ми використали такі завдання як встановлення послідовності слів в реченні, вставлення правильних форм дієслів або слів у пропуски, які сприяють розвитку граматичних навичок, покращенню

Рис. 2

лексичного запасу, розумінню тексту і навичок письма. Крім того, такі завдання також стимулюють розвиток навичок говоріння, оскільки учні активно використовують мову, складають речення і висловлюють свої думки, що сприяє впевненості у мовленні та покращує комунікативні здібності.

Основна мета навчання письма – навчити учнів писати іноземною мовою ті ж тексти, які освічена людина вміє писати рідною мовою (Шаумян, 2019: 107).

Для розвитку навичок письма пропонуємо наступне завдання: «*And now let's play the game! Перед вами на екрані будуть картинки із зображенням різних предметів (рис. 2), а поруч з ними – літери, з яких вам слід скласти слово, яке саме називає зображений предмет*».

Правильне написання слів має важливу роль у розвитку навичок письма англійської мови. Коректне використання орфографії сприяє зрозумілості й точності повідомлень, поліпшує загальний враження від написаного тексту та забезпечує його легке сприйняття. Набуття правильної орфографії

допомагає уникати недорозуміння та помилок у комунікації. Крім того, правильне написання слів сприяє розвитку вміння дотримуватися мовних норм та стандартів, що є важливою складовою граматичного аспекту письма. Посилення уваги до правильного написання слів сприяє формуванню мовної грамотності та довіри до власних письмових навичок. У результаті, належне оволодіння правильним написанням слів є ключовим фактором у досягненні якісного та зрозумілого письма англійською мовою.

У процесі просування до вільного писемного мовлення використовуються такі прийоми, як колективне складання письма, обмін листами, і так зване «рольове письмо» (role-writing) (Потапенко, Тезнікова, 2017: 44). Останнє передбачає написання письма на задану тему чи певної ситуації від імені будь-якого персонажа. Тож наступне завдання: «*Напишіть листа, в якому Золотоласка вибачається перед родиною Ведмедів. Для правильного написання листа використовуйте наступний зразок:*»

The Red House,

Fairytale Lane.

Dear Mr and Mrs and Baby Bear,

My name is _____ . When you were not at home I went into your house.

I am very sorry that I _____

Love from,

Це завдання сприяє розвитку навичок організації думок, структурування тексту та використання мовних засобів для вираження ідей. Написання листів вимагає уваги до граматичної коректності, правильного використання лексики та структур мови, що сприяє покращенню загального рівня мовленнєвої компетенції. Крім того, написання листів розвиває креативність та самовираження, оскільки учні можуть використовувати свої власні думки, ідеї та емоції для створення особистого повідомлення. В результаті, практика написання листів сприяє покращенню навичок письма англійською мовою, розширенню словникового запасу та підвищенню впевненості учнів у своїх письмових здібностях.

Висновки. У даній статті було розглянуто використання казок як ефективного засобу навчання продуктивних видів мовленнєвої діяльності на

початковому етапі. На прикладі казки “Goldolocks and the Three Bears” було розроблено серію завдань з англійської мови для учнів 4-го класу, спрямованих на розвиток навичок говоріння та письма. Завдання були ретельно підібрані, враховуючи рівень розвитку учнів, їхні інтереси та когнітивні можливості. Кожне завдання спрямовувалося на активізацію лексичних одиниць, розвиток навичок формулювання речень та висловлювань, а також на розвиток креативності та вміння висловлювати власні думки та почуття. Використання казок як засобу навчання на початковому етапі є корисним і ефективним. Казки не лише сприяють розвитку мовленнєвих навичок у дітей, але й стимулюють їх креативне мислення та уяву. Тому, враховуючи ці позитивні результати, рекомендується включати казки в навчальний процес для поліпшення мовних здібностей учнів на початковому етапі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаєва Н. І. Типологія вправ для навчання іноземних мов. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. РДГУ. 2015. С. 44–46.
2. Гордіюк Н. Особливості сприймання художніх текстів молодшими школярами. *Мандрівець*. 2000. № 3–4. С. 75–78.
3. Іванишина В. П. Психологічні передумови формування соціокультурної компетентності під час читання на уроках німецької мови у старшій школі спеціалізованого загальноосвітнього навчального закладу з поглибленим вивченням іноземних мов. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки*. 2013. Вип. 111. С. 122–124.
4. Казачінер О.С. Використання лінгвістичних казок під час навчання англійської мови. *Англійська мова і література*. 2007. № 33. С. 2–5.
5. Лінінська Ю.Л. Використання казки на уроках іноземної мови в початкових класах : посібник. Полонне, 2015. 37 с.
6. Матковська Н. Мовленнєва діяльність та активні форми навчання в сучасній методиці викладання іноземних мов та концепція мовних ігор за Людвігом Вітгенштейном. Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті. *Діалог культур як чинник інтеграції*. 2019. С. 114–115.
7. Ніколаєва С. Ю. Сучасні підходи до реалізації міжкультурної іншомовної освіти. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2018. VI (66). Issue 162. P. 31–37.
8. Потапенко С., Тезікова С. Пошук нових лінгвопедагогічних технологій навчання англійської мови. *Рідна школа*, 2017. 67 с.
9. Чорна О.О. Роль та методичні прийоми роботи з казкою на уроках англійської мови як засіб формування позитивної мотивації навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 1 (65). С. 136–139.
10. Шаумян О.Г. Казка як складова освітнього простору дитини. *Молодий вчений*. 2019. № 7.1 (71.1). С. 90–94.
11. Grabe W., Kaplan R. B. *Theory and Practice of Writing: An Applied Linguistic Perspective* : підручник. New York : Routledge, 2014. 504 p.
12. Toliboboeva S. J. Productive types of speech activity and importance of reading in teaching speaking. *Asia pacific journal of marketing & management review*. 2022. P. 78–81.
13. Weismer G. *Speech Science: Technique, Concept, Theory. Perspectives on Speech Science and Orofacial Disorders*. 2013. Vol. 23, №. 1. P. 6–17. URL: <https://doi.org/10.1044/ssod23.1.6> (date of access: 18.05.2023).

REFERENCES

1. Haieva N. I. Typolohiia vprav dlia navchannia inozemnykh mov. Onovlennia zmistu form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladakh osvity [Typology of exercises for teaching foreign languages. Updating the content, forms and methods of teaching and upbringing in educational institutions]. RDHU. 2015. pp. 44–46. [in Ukrainian]
2. Hordiiuk N. Osoblyvosti spryimannia khudozhnikh tekstiv molodshymy shkoliaramy [Peculiarities of the perception of literary texts by primary pupils]. MANDRIVETS. 2000. № 3–4. pp. 75–78. [in Ukrainian]
3. Ivanyshyna V. P. Psykholohichni peredumovy formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti pid chas chytannia na urokakh nimetskoï movy u starshii shkoli spetsializovanoho zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu z pohlyblynym vyvcheniam inozemnykh mov [Psychological prerequisites for the formation of socio-cultural competence in reading at german language lessons in a high school of a specialised general education institution with advanced foreign language learning].

.....
Visnyk chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Ser. : Pedahohichni nauky. 2013. Vyp. 111. pp. 122–124. [in Ukrainian]

4. Kazachiner O. S. Vykorystannia linhvistychnykh kazok pid chas navchannia anhliiskoi movy. Anhliiska mova i literature [The use of linguistic fairy tales in teaching English. English language and literature]. 2007. № 33. pp. 2–5. [in Ukrainian]

5. Lininska Iu. L. Vykorystannia kazky na urokakh inozemnoi movy v pochatkovykh klasakh [The use of fairy tales in foreign language lessons in primary school] : posibnyk. Polonne, 2015. 37 p. [in Ukrainian]

6. Matkovska N. Movlennieva diialnist ta aktyvni formy navchannia v suchasni metodytsi vykladannia inozemnykh mov ta kontsepsiia movnykh ihor za liudviihom vithenshteinom. Suchasni tendentsii rozvytku osvity i nauky v interdystsyplinarnomu konteksti. Dialoh kultur yak chynnyk intehtatsii [Speech activity and active forms of learning in modern methods of teaching foreign languages and the concept of language games according to Ludwig Wittgenstein. Modern tendencies in the development of education and science in an interdisciplinary context. Dialogue of cultures as a factor of integration]. 2019. pp. 114–115. [in Ukrainian]

7. Nikolaieva S. Iu. Suchasni pidkhody do realizatsii mizhkulturnoi inshomovnoi osvity [Modern approaches to the implementation of intercultural foreign language education]. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. 2018. VI (66). Issue 162. P. 31–37. [in Ukrainian]

8. Potapenko S., Tezikova S. Poshuk novykh linhvopedahohichnykh tekhnolohii navchannia anhliiskoi movy [Search for new linguistic and teaching technologies for teaching English]. Ridna shkola, 2017. 67 p. [in Ukrainian]

9. Chorna O. O. Rol ta metodychni pryioomy roboty z kazkoiu na urokakh anhliiskoi movy yak zasib formuvannia pozytyvnoi motyvatsii navchannia. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh [The role and methodological techniques of working with fairy tales in english language classes as a means of forming positive learning motivation. pedagogy of forming a creative personality in higher and secondary schools]. 2019. № 1 (65). pp. 136–139. [in Ukrainian]

10. Shaumian O. H. Kazka yak skladova osvitnoho prostoru dytyny [Fairy Tales as a Component of a Child's Educational Environment]. Molodyi vchenyi. 2019. № 7.1 (71.1). pp. 90–94. [in Ukrainian]

11. Grabe W., Kaplan R. B. Theory and Practice of Writing: An Applied Linguistic Perspective : підручник. New York : Routledge, 2014. 504 p.

12. Toliboboeva S. J. Productive types of speech activity and importance of reading in teaching speaking. Asia pacific journal of marketing & management review. 2022. P. 78–81.

13. Weismer G. Speech Science: Technique, Concept, Theory. Perspectives on Speech Science and Orofacial Disorders. 2013. Vol. 23, №. 1. P. 6–17. URL: <https://doi.org/10.1044/ssod23.1.6> (date of access: 18.05.2023).